

Kreft i urinblæren

Hva er kreft i urinblæren

Blærekreft er en eller flere ondartede svulster som vokser ut fra urinblærens indre overflate. Det er flere nå enn før som får urinblærekreft, og det er flere menn enn kvinner. De er som regel over femti år når de får diagnosen (1).

Årsaker til urinblærekreft

Som regel er årsaken ukjent, men forurensing med kjemiske stoffer som skilles ut med urinen kan være en risikofaktor. Røyking øker også faren for kreft i urinblæren. Kroniske infeksjoner i urinveiene kan også være en risikofaktor, eller bruk av enkelte medikamenter kan øke risiko (1). Undersøkelser tyder på at personer med utviklingshemning utvikler kreft i urinveier og blære litt sjeldnere sammenlignet med befolkningen generelt (2,3).

Hvordan forebygge blærekreft

Vi kan forebygge blærekreft ved å ikke røyke og bruke beskyttelsesutstyr hvis en må jobbe med kjemikalier. Det er også viktig å behandle både akutte og kroniske urinveisinfeksjoner, og ikke la ubehandlede kroniske infeksjoner vare (1).

Symptomer

Hyppig vannlatingstrang, svie ved vannlating, trykk og ubehag rundt blæren. Blod i urin er det sikreste tegn. Ved funn av blod må en alltid oppsøke lege (1).

Undersøkelser

Det tas blodprøver, prøver av urin og røntgen av nyrene. For å få tatt en vevsprøve av svulsten må det gjøres en cystoskopi. Da blir en tynn slange med et kamera ført gjennom urinrøret og opp i urinblæren. Dette gjøres for å se og for å finne ut hvor prøven skal tas. Undersøkelsen gjøres i lett narkose eller med ryggbedøvelse (1).

Behandling

Svarene på prøvene vil bestemme behandlingen. Hvis kreften bare er på innsiden av blæren, kan den fjernes kirurgisk via en kikkertoperasjon gjennom urinrøret. Hvis kreften har vokst inn i blæremuskulaturen må hele urinblæren fjernes. De som har hatt kreft på innsiden av urinblæren, vil bli fulgt opp med kontroller i mange år fremover, fordi mange med blærekreft får tilbakefall (1).

Pakkeforløp

Ved mistanke om kreft vil fastlegen henvise pasienten til et *pakkeforløp*. Målet med et pakkeforløp er å gi forutsigbarhet og trygghet for pasienten og de pårørende. Et pakkeforløp skal omfatte utredning, behandling og oppfølging, og gi en pekepinn på tiden det kan ta.

På alle sykehus som utreder og behandler kreft finnes det fagfolk som jobber som *forløpskoordinatorer*. Disse personene skal sørge for minst mulig ventetid for alle pasienter til deres undersøkelser og behandlinger. Pasienter kan ringe dem når som helst med spørsmål om henvisninger, timeavtaler og lignende.

I tillegg vil de fleste kommuner ha en kreftkoordinator som kan følge opp pasienten hjemme.

Referanser

1. www.kreftlex.no
2. Patja, K., Eero, P., Iivanainen, M. 2001. Cancer incidence among people with intellectual disability. *J Intellect Disabil Res.* Aug;45(Pt 4):300-7. doi: 10.1046/j.1365-2788.2001.00322.x. PMID: 11489051.
3. Satgé, D., Axmon, A., Trétarre, B., Sandberg, M., Ahlström, G. 2020. Cancer diagnoses among older people with intellectual disability compared with the general population: a national register study. *J Intellect Disability Research.* 64(8):579-588. doi: 10.1111/jir.12734. 12